



KES VIIMASENA NAERAB, NAERAB PAREMINI: Võõra kirjandihindaja maitse röövis Arika Hazakult medali, kuid eduka sisseastumise tõttu ei heida ta meelt.

Riigieksam röövis medalilootuse

Riigieksamite halastamatu hindamine röövis paljude keskkoolilõpetajate medalilootused. Abi polnud ka apellatsioonikomisjonist.

Arika Hazak sai ülemöödunud nädalal lõputunnistuse Tallinna 44. Keskkoolist. Terve keskkooliaja uskus tüdruk, et koos küpsustunnistusega premeeritakse teda ka medaliga. See lootus püsis kuni kirjandihinde teadasaamiseni.

Kuid riikliku hindamiskomisjoni antud 7 punkti tõmbasid medaliplaanile kriipsu peale, sest kuld- või hõbemedali saamiseks oleks kirjandihinne pidanud olema vähemalt 9 palli.

"Olen aastaid kirjutanud klassi enam-vähem parimaid kirjandeid, olin harjunud, et neid klassis ette loeti ja eeskujuks toodi. Ka lõpu- kirjandi kirjutasin täpselt sellise, mis meie õpetajale meeldib – pisut melanhoolse ja mõtiskleva," räägib Arika ning oletab, et hindajateks sattusid ilmselt teistsuguse maitsega inimesed.

Olen väärt kahte palli!

Koolilõpetajatel on võimalik oma hinne haridusministeeriumi järelevalvekomisjonis protestida. Seda tegi ka Arika.

"Mõtlesime klassiõega, et võiks proovida. Viisime avaldused Tõnis- mäel haridusministeeriumis meie kätte näidatud kabinetti, saime paberitele pitsatid peale ja vastus lubati mõne päeva pärast."

Haridusministeeriumi järele-

Kirjandite apellatsioonikaebusi:

Eesti koolidest laekus 193 avaldust, neist 150 hinne jäi samaks.

Hinne tõusis 43 juhul, neist 34-l tõusis hinne 1 palli võrra, 2 palli võrra tõusis 7 juhul, 3 palli võrra 2 juhul.

Vene koolidest tuli 138 avaldust, neist 94 hinne jäi samaks. 41 juhul tõusis hinne 1 palli võrra, 2 palli võrra tõusis 3 juhul.

Kirjandi keskmine hinne oli eesti koolides 5,65 palli ja vene koolides 5,58 palli.

valvetalituses on kaustu apellatsioonikaebustega terve riulitais.

Enamasti on tekstid lakoonilised — *à la* palun mu lõputöö veel kord läbi vaadata —, nende sekka ka paarileheküljelisi ahastamisi. Noorte apelleerijate toonist õhkub solvatud eneseuhkust, arusaamatust, uskumatust. Aga ka lootust.

"Praeguse hinnangu puhul tekib tõrge ja sellega seoses tunne, et olen valesti mõistetud," pihub üks kirjandikirjutaja oma apellatsioonikaebuses.

"Hindamisel võis punktide arvu mõjutada asjaolu, et Lilli Prometi varasem looming sisaldab vasakpoolseid vaateid. Tahaksin rõhutada, et hindan kõrgelt Lilli Prometi loomingut, mitte aga tema varasemas loomingus kajastatud vasakpoolseid vaateid," arvab teine.

"Leian, et olen avara silmaringiga noor inimene ning loodan, et minu kirjan- seda igati peegel-

dab," usub kolmas.

Apellatsioonikomisjoni tuli avaldus ka ühe-punkti mehelt: "Vastavalt hindamisjuhendile pidi ühe punkti saama kirjand, mille pikkus ei vasta nõuetele, minu kirjand oli aga täpselt neli lehekülge. Seega olen väärt vähemalt kahte punkti." See protestija sai oma tahtmise.

Protesteerivad medalikandidaadid

Riigieksamite hinned muutsid paljude noorte inimeste enesehinnangut. Riikliku eksami- ja kvalifikatsioonikeskuse direktori **Andres Adamsoni** andmetel jäi neli viiendiku selleaastastest medalikandidaatidest medalist ilma.

Riigieksamihinnete protestijate hulgas ongi märkimisväärselt palju Tartu ja Tallinna nn eliitkoolide õpilasi, kes valmistasid lõpuaktusel kuld- või hõbemedalit vastu võtma.

See on ka mõistetav, sest auahnemate plaanidega noorte tulevik sõltub otseselt lõpuhinnetest. Keskpärastele õpilastele ei lähe see korda, kas hinne on neli või viis palli, kuid kõrgkooli pürgijatel võib 1–2palline vahe punktisummas olla võtmeks tulevikku.

Üle-eestiline anonüümne hindamissüsteem osutus seega rangemaks kui koolisisene. Võibolla on see hea, sest palju räägitakse üldhariduse taseme langusest Eestis.

Loid protestilaine

Arvestades riigieksamite eelset koolitegelaste kiremöllu eksami- korra ümber, võis oodata ka suurt

kaebuste hulka, kuid protestilaine jäi tulemata.

Andres Adamson: "Kirjandi puhul oli apellatsioonikaebusi ligi 300, seda on tunduvalt vähem kui me arvasime."

Nendest kolmesajast tööst ainult kümme konnal tõsteti hindepalli 2–3 võrra. Ülejäänud juhtudel polnud apellatsioonikomisjonil põhjust hinnet tõsta.

Ka Arika kirjandihinne ei tõusnud seitsmest pallist kõrgemale: "Ega ma ei oodanudki, et tulemus muutub." Eitava vastuse sai ta kolm-neli päeva pärast apellatsiooni esitamist. "Mulle tundus, et ega nad seda tööd uuesti üle lugema ei hakanud, lihtsalt kontrollisid, et ega bürokraatiavigu pole sattunud," arvab Arika.

Suhtarvuliselt rohkem on apellatsioone just vene õppekeele koolidest. Seal oli šokk suurem, sest vene koolides hinnatakse kõrgemalt. Samas on vene koolides reaalinete tase märgatavalt parem kui humanitaaraladel.

Ministeeriumiametnikud panid tähele, et eesti kooliõpilased tulid oma avaldustega ise, vene abiturientide eest käisid aga emad.

Elu läheb edasi

Arika koolis oli medalilootust rohkem kui kümnel abiturientil, kuid medali said ainult kolm.

"Ma nägin medalit aktusel, ilus oli ta küll," ütleb Arika.

Arika ei salga, et tegi medali saamise nimel kõvasti tööd ning ei tee saladust sellestki, et õpetajad tema pingutusi toetasid. "Terve keskkooli aja sai pingutatud medali nimel. Ka matemaatika ja rootsi keele õpetajad panid mulle sellised lõpuhinnad, et see medali saamist ei takistaks."

Õigusinstituudi sisseastumiskirjandi eest sai Arika maksimumpallid.

EE